

Акт
лісопатологічного обстеження лісових насаджень Чигиринського надлісництва
філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України», що потребують заходів з
поліпшення санітарного стану лісів у 2025 році

19.08.2025

м. Чигирин

Нами, начальником відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист» ДОМАНЧУК Оленою, начальником відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист» РУДЬ Раїсою, помічником начальника Чигиринського надлісництва КРАВЧЕНКОМ Сергієм, лісничим Богданівського лісництва ТИМОШЕНКОМ Дмитром, лісничим Грушківського та Креселецького лісництв МОГИЛОЮ Сергієм, лісничим Капітанівського лісництва ЦИБУЛЕЮ Олександром, лісничим Макіївського лісництва ЦИБУЛЕЮ Русланом, лісничим Матвіївського лісництва ІРОДЮКОМ Олександром, лісничим Тимошівського лісництва ДІДЕНКОМ В'ячеславом, лісничим Трушівського лісництва ПРИХОДЬКОМ Андрієм, лісничим Чигиринського лісництва БОБИЛЬОВИМ Юрієм, лісничим Яничанського лісництва МАРТИНЮКОМ Сергієм, проведено з 18 по 19 серпня 2025 року лісопатологічне обстеження насаджень Чигиринського надлісництва філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» (Далі - Надлісництво) з метою здійснення заходів з поліпшення санітарного стану лісів на загальній площі 227,6 га.

Таксаційна характеристика обстежених ділянок відповідно до Проектів організації та розвитку лісового господарства (таксаційний опис, відомості поквартальних підсумків) 2014 року, наведена в таблиці:

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	площа можлива для експлуатації	Коротка таксаційна характеристика відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія захисності
						склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану куб.метрів на 1 гектар	
Креселецьке	87	29	2.5			8АКБ2ДЗ	49	0.80	1	19	22	190	3
Разом по л-ву:			2.5										
Грушківське	55	4	1.1			10ДЗ+КЛГ+ГЗ+ЛПД	81	0.70	1	25	32	320	2
Грушківське	55	8	1.3			10ДЗ+ГЗ+ЛПД+КЛГ	81	0.70	1	25	32	320	2
Грушківське	62	3	8.0	1	4.0	5ДЗ2ЯЗ1ГЗ1КЛГ1ЛПД+КЛП	84	0.90	2	24	36	370	3
Грушківське	62	3	8.0		4.0	5ДЗ2ЯЗ1ГЗ1КЛГ1ЛПД+КЛП	84	0.90	2	24	36	370	3
Грушківське	76	1	15.6	1	4.0	4ДЗ2ЛПД2КЛГ2ГЗ+БРС	80	0.80	2	23	28	270	3
Грушківське	76	1	15.6	2	4.0	4ДЗ2ЛПД2КЛГ2ГЗ+БРС	80	0.80	2	23	28	270	3
Грушківське	76	1	15.6	3	4.0	4ДЗ2ЛПД2КЛГ2ГЗ+БРС	80	0.80	2	23	28	270	3
Разом по л-ву:			65.2		20.0								
Макіївське	33	27	2.1			6ДЗ3ЯЗ1ГЗ+ЛПД	85	0.80	1	26	32	360	4
Макіївське	35	14	6,7			8ДЗ2ЯЗ+КЛГ+ГЗ	66	0.90	1А	25	26	410	4
Макіївське	38	4	59.0	7	8.0	7ДЗ2ГЗ1ЛПД	110	0.70	2	26	42	290	3
Разом по л-ву:			67.8		8.0								
Тимошівське	40	1	33.0	2	8.0	7ДЗ2ЛПД1КЛГ+ГЗ	110	0.80	1	29	44	360	4
Тимошівське	63	14	13.0	1	8.0	10ДЗ+ГЗ+ЛПД	90	0.70	1	28	44	360	2
Тимошівське	73	1	5.0			10ДЗ+ГЗ+ЛПД	80	0.70	1	26	36	340	2
Разом по л-ву:			51.0		16.0								
Чигиринське	47	16	7.5			10СЗ	60	0.70	1А	23	26	340	2
Чигиринське	66	4	7.3		1.3	7АКБ1ШБ1ТК1ЯЗЛ+ГЛЗ	54	0.60	2	16	22	100	3

Разом по л-ву:			14.8		1.3								
Капітанівське	11	2	4.8			7ДЗЗЯЗ	86	0.70	1	28	32	370	4
Капітанівське	31	3	1.2			8ЯЗ2ДЗ+ГЗ	80	0.60	1А	29	36	310	4
Капітанівське	57	8	3.8			7ДЗ2ЯЗ1ГЗ+ЛПД	90	0.70	1А	30	40	370	4
Разом по л-ву:			9.8										
Трушівське	24	3	8.5		8.3	10СЗ	50	0.85	3	14	14	190	2
Трушівське	24	4	4.9			10СЗК	45	0.77	1А	19	20	300	2
Трушівське	57	14	3.9			10СЗ	86	0.75	1	26	28	430	2
Трушівське	58	7	1.9			10СЗ	86	0.80	2	24	32	410	2
Разом по л-ву:			19.2		19.0								
Матвійвське	11	8	4.1			8ДЗ2ГЗ+ЛПД+КЛГ	66	0.70	1	23	24	250	4
Матвійвське	25	4	43.1	3	4.0	10ДЗ+ГЗ+ЯЗ	76	0.70	1	25	30	320	4
Матвійвське	25	4	43.1	4	8.0	10ДЗ+ГЗ+ЯЗ	76	0.70	1	25	30	320	4
Матвійвське	25	4	43.1	5	8.0	10ДЗ+ГЗ+ЯЗ	76	0.70	1	25	30	320	4
Матвійвське	55	11	5.7			6ДЗ4ЯЗ+ЛПД+КЛГ	65	0.70	1	22	24	260	4
Матвійвське	60	18	10.6	1	8.0	4ДЗ4ГЗ2ЛПД+КЛГ+ЯЗ	66	0.70	1	23	26	230	4
Матвійвське	61	2	3.6			4ДЗ6ГЗ+ЯЗ+ЛПД+КЛГ	65	0.80	1	24	26	250	4
Матвійвське	61	4	3.2			9ДЗ1ЯЗ+ГЗ+КЛГ+КЛП	66	0.75	1	23	26	310	4
Матвійвське	62	2	5.4			4ДЗ4ГЗ1ЛПД1ЯЗ	71	0.70	1	24	28	240	4
Матвійвське	67	2	2.3			8ДЗ1ГЗ1ЛПД+ЯЗ+КЛГ	81	0.70	1	25	30	260	4
Матвійвське	68	2	3.7			8ДЗ1ЛПД1ГЗ+КЛГ+ЯЗ	81	0.80	1	24	26	330	4
Матвійвське	68	7	5.3			10ДЗ+ГЗ+КЛП	81	0.70	2	21	26	260	4
Матвійвське	74	7	3.3			9ДЗ1ГЗ+ЛПД	76	0.70	1	25	36	300	4
Матвійвське	93	1	4.3			10АКБ+ЛПД	43	0.70	1А	19	26	160	3
Разом по л-ву:			180.8		28.0								
Яничанське	29	23	1.0			6ДЗ2ЛПД2ГЗ	85	0.80	1	25	30	330	4
Яничанське	29	24	0.8			7ДЗ2ЛПД1ГЗ	91	0.70	1	26	28	320	4
Яничанське	29	26	3.6			4ДЗ2ЛПД4ГЗ	91	0.75	2	24	30	270	4
Яничанське	29	27	0.8			10ДЗ	86	0.70	2	23	26	280	4
Яничанське	29	30	14.7	1	7.8	6ДЗ3ГЗ1ЛПД	91	0.80	1	26	32	320	4
Яничанське	29	30	14.7		6.9	6ДЗ3ГЗ1ЛПД	91	0.80	1	26	32	320	4
Яничанське	29	33	1.5			10ДЗ+КЛГ	86	0.70	2	24	28	305	4
Разом по л-ву:			37.1		14.7								
Богданівське	1	6	2.3			5ЯЗЛ5АКБ	53	0.70	3	15	20	130	3
Богданівське	1	10	2.6			9ЯЗЛ1ТК	54	0.70	2	16	20	140	3
Богданівське	15	5	11.5	4	2.0	10АКБ	71	0.70	3	17	26	160	3
Богданівське	23	31	4.5			10ДЗ+БРС	83	0.70	1	27	36	380	3
Богданівське	23	34	5.5			5ДЗ2ЛПД1БРС2АКБ	73	0.70	1	24	30	240	3
Богданівське	24	3	3.5			10ДЗ+АКБ+ЯВ+БРС	83	0.70	1	27	36	360	3
Богданівське	34	5	15.0	6	2.7	10АКБ+ДЗ+ЯЗЛ	51	0.60	1	19	26	140	3
Богданівське	35	14	20.9	1	7.9	3ДЗЗЯЗ1ЛПД1КЛГ2ГЗ	105	0.70	2	24	36	260	3
Богданівське	35	14	20.9	2	5.0	3ДЗЗЯЗ1ЛПД1КЛГ2ГЗ	105	0.70	2	24	36	260	3
Разом по л-ву:			86.7		17.6								
Всього по Надлісництву ВСР:			227.6										

З метою визначення причин виникнення патологічних процесів в лісових насадженнях Надлісництва, призначення в них заходів з поліпшення санітарного стану лісів, зокрема, вибіркового санітарного рубок, було проведено лісопатологічне обстеження лінійним методом шляхом візуального обстеження стану дерев, керуючись Санітарними правилами в лісах України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 року № 555 (зі змінами та доповненнями).

Обстеженням встановлено:

Представлені для лісопатологічного обстеження лісові насадження Богданівського, Грушківського, Капітанівського, Креселецького, Макиївського, Матвіївського, Тимошівського, Трушівського, Чигиринського та Яничанського лісництв характеризуються погіршенням санітарного стану, яке відбувається в результаті впливу комплексу несприятливих еколого – кліматичних факторів абіотичного і біотичного характеру, який включає в себе: погодні та ґрунтово - кліматичні чинники (засуха, зниження рівня ґрунтових вод, буреломи, вітровали), враженням хворобами лісу і пошкодженням стовбуровими шкідниками, що призвели до ослаблення дерев, зменшення приросту та всихання.

На ділянках, де головною породою виступає дуб або, де він є присутній, у вибіркову санітарну рубку відбиратимуться переважно дерева VI категорії санітарного стану (старий сухостій), із частково або повністю опалою корою, поодинокі дерева IV-V категорії із виходом плодових тіл трутовиків, які є збудниками стовбурових гнилей - трутовиками справжніми, що викликають білу «мармурову» ядрову – заболонну стовбурову гниль та поодинокі дерева IV-V категорії, уражені поперечним раком, коли рана охоплює 100 відсотків периметра стовбура.

По Матвіївському лісництву квартал 67 виділ 2 відмічено поодинокі ураження дерев судинним мікозом, про що свідчить зменшення розміру листкових пластинок, листя почервоніло, подекуди засохло, яке на дереві майже не змінило зеленого забарвлення. Також присутні сухі гілки у кроні, суховершинність, водяні пагони на стовбурах. На даній ділянці відбиратимуться дерева IV - VI категорії санітарного стану.

При обстеженні деревостанів Яничанського лісництва квартал 29 виділа 30, 30.1 встановлено по характерним ознакам враження опеньком осіннім – наявність на стовбурах під корою ризоморф, що свідчать про захворюваність насаджень кореневими гнилями (середнього ступеню). У даних насадженнях спостерігаються дерева з підірваною кореневою системою, з поваленими стовбурами. Опеньок осінній - викликає білу заболонну кореневу й окоренкову гниль.

Ділянки Яничанського лісництва квартал 29 виділ 30 та квартал 29 виділ 30.1 занести в Книгу обліку шкідників та хвороб лісу як осередок опенька осіннього (кореневі гнилі).

На ділянках з головною породою ясен або, де він є присутній, у вибіркову санітарну рубку відбиратимуться дерева переважно V-VI категорії санітарного стану (свіжий та старий сухостій) із відсутнім листям, з локально відшарованою корою, пошкоджені стовбуровими шкідниками (великим та малим ясеневими лубоїдами, заболонниками), рідше IV категорії (відмираючі) – із всохлими кронами на 2/3 і більше, з розкльовами птахів на стовбурах.

Також, в невеликій кількості відібрані у рубку дерева із ураженням східчастим раком ясена та бактеріальним раком ясена, де ранами охоплені понад 2/3 периметра стовбура в одному або кількох місцях.

Оглянуті ділянки з головною породою акація біла стиглого та перестійного віку, деградовані, без приростів у Богданівському, Креселецькому, Матвіївському та Чигиринському лісництвах, де у вибіркову санітарну рубку відбиратимуться дерева IV-VI категорії санітарного стану, суховершинні з 2/3 і більше кронами, сухостійні, вражені некрозно – раковими хворобами: з наростами – напівкулястими напливами на стовбурах й пухлини (ракові утворення більше ніж на 2/3 периметра) – здуттями або потовщеннями на гілках і стовбурах, з глибокими тріщинами в комлевій частині, з поодинокими зламами та розколами стовбурів, пошкоджені стовбуровими шкідниками – вусачами, з локальним відшаруванням кори, де під залишками кори є грибниця дереворуйнівних грибів, з нахилом нижньої та середньої частин стовбура понад 30 градусів від вертикальної осі.

У акацієвих насадженнях Богданівського лісництва поодинокі спостерігаються плодові тіла сірчано – жовтого трутовика, що викликає червоно – буру ядрову призматичну стовбурну гниль. Дані дерева підлягають видаленню при проведенні вибірково санітарної рубки.

По всіх листяних ділянках у вибіркову санітарну рубку будуть відібрані дерева граба, липи, клена, береста, берези, осики, верби, акації IV - VI категорії санітарного стану

(відмираючі, сухостійні), із всохлими кронами на 2/3 і більше, з відсутнім листям, з відшарованою частково або повністю корою, з масовими водяними та відмираючими пагонами, пошкоджені стовбуровими шкідниками - заболонниками, вусачами.

Також спостерігається ураження листяних порід, вище перерахованих, дереворуйнівними грибами, підлягаючі вибірковій санітарній рубці. На деревах виявлені плодові тіла, на різній висоті, трутовика справжнього, який викликає білу мармурову ядрово – заболонну стовбурову гниль та трутовика несправжнього, який викликає білу ядрово-смугасту стовбурову гниль корозійного типу.

На обстежених ділянках, які відносяться до рекреаційно – оздоровчих та захисних лісів, у вибіркову санітарну рубку будуть відібрані дерева з плодовими тілами дереворуйнівних грибів та уражені раковими хворобами лише IV та V категорії санітарного стану лісів згідно «Санітарних правил в лісах України».

По Трушівському та Чигиринському лісництвах на соснових ділянках у вибіркову санітарну рубку відбиратимуться дерева IV-VI категорії санітарного стану, із ажурною зелено - жовтуватою корою, із рудою та відсутньою хвоєю, без приростів, з локальним відшаруванням кори, пошкоджені стовбуровими шкідниками (короїди, вусачі,) та поодинокі з нахилом нижньої та середньої частин стовбура понад 30 градусів від вертикальної осі.

Внаслідок стихійного лиха (буревію) пошкоджено соснові насадження Трушівського лісництва квартал 24 виділ 3 та квартал 24 виділ 4, який пройшов у липні 2025 року. На даних ділянках у вибіркову санітарну рубку відбиратимуться дерева з підірваною кореневою системою та дерева із зламаними стовбурами на різній висоті, дерева з нахилом нижньої та середньої частини стовбура понад 30 градусів від вертикальної осі, які подекуди зависли на поряд стоячі дерева.

У Трушівському лісництву квартал 58 виділ 7 відмічено пошкодження насаджень буревієм минулих років. На ділянці присутні дерева сосни з підірваною кореневою системою та дерева із зламаними стовбурами, які відбиратимуться у рубку.

По Грушківському лісництву квартал 76 виділ 1 виявлено розбіжність загальної площі виділу між матеріалами відведення лісосіки (інструментальна зйомка) та матеріалами лісовпорядкування. Дана ділянка потребує складання акту про виявлені розбіжності у матеріалах лісовпорядкування.

По Яничанському лісництву квартал 29 виділ 27 виявлено розбіжність із матеріалами лісовпорядкування по породному складу. Дана ділянка потребує складання акту про виявлені розбіжності у матеріалах лісовпорядкування.

Таким чином, зважаючи на незадовільний санітарний стан обстежених насаджень по Надлісництву, у вибіркову санітарну рубку відібрані дерева, пошкоджені стихійним лихом (буревієм), стовбуровими шкідниками та хворобами лісу, а саме:

- дерева дуба переважно VI категорії санітарного стану, поодинокі IV-VI категорії уражені поперечним раком (100% периметра стовбура) та із виходом плодових тіл трутовиків;
- поодинокі дерева дуба, уражені судинним мікозом по Матвіївському лісництву квартал 67 виділ 2;
- дерева ясена, переважно V-VI категорії санітарного стану, рідше IV категорії, пошкоджені великим та малим ясеневими лубоїдами, заболонниками, уражені східчастим та бактеріальним раком (понад 2/3 периметра стовбура);
- дерева граба, липи, клена, береста, берези, осики, верби, акації IV- VI категорії санітарного стану, пошкоджені заболонниками, вусачами та із виходом плодових тіл справжнього і несправжнього трутовиків;
- дерева акації IV- VI категорії санітарного стану, уражені некрозно-раковими хворобами, пошкоджені вусачами та поодинокі із виходом плодових тіл сірчано-жовтого трутовика;

- дерева сосни IV- VI категорії санітарного стану, пошкоджені короїдами, вусачами та пошкоджені стихійним лихом (буреломом) по Трушівському лісництву квартал 24 виділ 3, квартал 24 виділ 4, квартал 58 виділ 7;
- дерева листяних порід, уражені кореновими гнилями (опеньком осіннім) по Яничанському лісництву квартал 29 виділа 30, 30.1.

Характер всихання поодинокий та груповий, темп поступовий та різкий, ступінь всихання слабкий та середній.

При проведенні вибіркового санітарного рубки в насадженнях Надлісництва залишати дерева, які виконують важливі біоценологічні функції та дотримуватись показника повноти, згідно «Санітарних правил в лісах України».

На момент обстеження відведення насаджень у вибірково санітарну рубку не проведено.

Висновок:

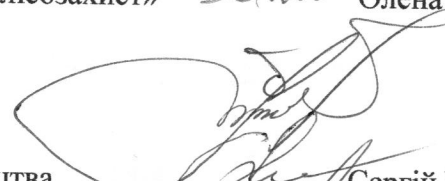
1. В насадженнях, уражених хворобами та пошкоджених стовбуровими шкідниками лісу, стихійним лихом (буревієм) з метою недопущення розмноження та розповсюдження у прилеглих насадженнях стовбурових шкідників, хвороб лісу, провести заходи з поліпшення санітарного стану лісів, враховуючи стан насаджень, особливості розвитку шкідників.
2. З урахуванням наявних осередків хвороб лісу та стовбурових шкідників, ДСЛП «Херсонлісзахист» рекомендує лісовій охороні Надлісництва здійснювати постійний моніторинг деревостанів, з метою швидкого реагування та запобігання поширенню загроз появи шкідників або ознак захворювань.
3. З метою поліпшення санітарного стану лісів, обстежені насадження потребують проведення **вибірково санітарної рубки на загальній площі 227,6 га.**
4. Заходи з поліпшення санітарного стану лісів здійснювати з дотриманням вимог «Санітарних правил в лісах України», затверджених постановою КМУ від 27 липня 1995 року № 555 (зі змінами та доповненнями).

Акт складений в 3 примірниках.

Додаток: фотоматеріали.

Начальник відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісзахист» Олена ДОМАНЧУК

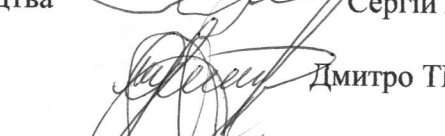
Начальник відділу нагляду та прогнозу
ДСЛП «Херсонлісзахист»

 Раїса РУДЬ

Помічник начальника Чигиринського надлісництва

 Сергій КРАВЧЕНКО

Лісничий Богданівського лісництва

 Дмитро ТИМОШЕНКО

Лісничий Грушківського та Креселецького лісництв

 Сергій МОГИЛА

Лісничий Капітанівського лісництва

 Олександр ЦИБУЛЯ

Лісничий Матвіївського лісництва

 Олександр ІРОДЮК

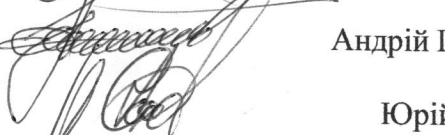
Лісничий Тимошівського лісництва

 В'ячеслав ДІДЕНКО

Лісничий Трушівського лісництва

 Андрій ПРИХОДЬКО

Лісничий Чигиринського лісництва

 Юрій БОБИЛЬОВ

Лісничий Яничанського лісництва

 Сергій МАРТИНЮК

Лісничий Макіївського лісництва

 Руслан ЦИБУЛЯ